

PER QUÈ A CATALUNYA NO HI HA UNA TRADICIÓ CÒMICA, VACUNA DE LA TRAGÈDIA D'UN POBLE ESPOLIAT?

Víctor Batallé

Escriptor

Tragèdia o comèdia?

Enceto aquesta constructiva llauna, tot entenent Catalunya com a concepte de relativa plasticitat. Si bé no esmentaré l'espectacle d'ERC en el seu afany cabalístic i designacions digitals (a dit) per representarnos a l'altiplà, sap greu que a Joan Rida no se'l tingui en la deguda consideració. Aleshores, miraré de reviscolar l'argument, si l'actual Catalunya és una tragèdia o una comèdia. Dic l'actual, perquè una meditació històrica ens pressuposaria un pes de paper de què no disposem, per sentit comú. Apunto que ens cal seny per fer front a la tragèdia? O és la rauxa que ens empenya a donar suport a la comèdia? Fem una visió d'ambdós generes, sense cap garantia per resposta.

LA TRAGÈDIA INVENTADA pel grecs o *tragodia*, en vernacular, té a veure amb el so tremolós que feia la cabra abans del sacrifici; o sigui que és art basat en el sofriment dels humans, per oferir plaer als espectadors, o als déus que manegen els fills del destí. La tragèdia és la disciplina que ha donat importància secular al drama, com a forma didàctica d'ensenyar què volen les divinitats, els senyors feudals, els amos o els mercats, i, a la vegada, ha servit per definir una cultura.

DIUEN ELS HISTORIADORS que tot començà fa 2.500 anys amb Èsquil i el drama *Els set contra Tebes*, que no s'ha de confondre

JORDI SOLER

'Terra Baixa' de Guimerà, amb la sorpresa que aquest clàssic va ser estrenat no pas en català, sinó en castellà i a Madrid...

amb *Els set samurais* de Kurosawa i menys amb *Set anys al Tibet* de Brad Pitt. Èsquil passà a la història, no pas per dots dramàtiques, sinó per la contribució heroica en la batalla de Maratón (no la de TV3). Des del regnat d'Elisabet I, amb la contribució de Shakespeare, la tragèdia adquirí format universal i continuà essent mitjà predilecte per parlar de valors i transcendència als alumnes de qualsevol curs de secundària. De fet la tragèdia és la forma més usa-

da per adoctrinar. Rarament es dona un Oscar a una comèdia. Tot i que l'anglosaxona cultura de l'imperi procura un equilibri entre la producció dramàtica i còmica. Resultant que la còmica –en ser més difícil–, amb poc talent invertit, s'estavella de manera continuada. Recordin la Jennifer Aniston, que apareix en totes les comèdies, per més malament que ho faci. Per què?

ARISTÒTIL VA ESCRIURE dos assaigs: un sobre la tragèdia i un

sobre la comèdia. El de la tragèdia sobreviu i el de la comèdia s'ha perdut en la nit dels temps. Aristòtil va afegir un concepte: catarsi, o sigui l'efecte d'una bona tragèdia en les persones. George Steiner sumà un pensament que m'ha perseguit: un cop entesa la tragèdia de la Segona Guerra i la mort en aquella escala, on puc trobar la moralitat per continuar vivint? Els noruecs es fan la mateixa pregunta. Per què?

CATALUNYA HA VISCUT, fins al moll de l'os, una continuada tragèdia, de la qual no en parlem acuradament, per manca de moralitat, potser. Mirava de trobar una tragèdia catalana d'antologia i m'he fixat en *Terra baixa* de Guimerà, amb la sorpresa que aquest clàssic va ser estrenat, no pas en català, sinó en castellà, a Madrid, el 30 de novembre de 1896 al Teatro Español per la companyia Guerrero-Mendoza i a partir de la traducció de José de Echegaray. Les reticències de la crítica madrilenya cap a l'obra foren les mateixes que jo tinc en documentar les preguntes: per què a Catalunya no hi ha una tradició còmica enaltida i com a vacuna contra la tragèdia de ser un poble espoliat pels quatre costats? Per què Joan Capri ha mort? Per què els *trincos* reben un *boca a boca* televisat? Per què en *Bonafont*, que acaba per clonar-se en *Rigoberto*, va canviar de canal, en castellà? Respostes, un altre dia d'estiu amb marinada.

Cal reimposar la llei

Manuel Castaño

Escriptor

Tant se val Londres, com abans París, com després (en les degudes proporcions) Salt, els experts de guàrdia repeteixen fins a la sacietat el mateix diagnòstic sobre les causes dels esclats de violència vandàlica –un còctel de diversitat ètnica, desarrelament i marginació en àrees urba-

nes degradades, agreujat per les retallades que imposa la conjuntura econòmica–, i sobre els remeis a aplicar –més polítiques d'integració, més serveis, més subvencions, és a dir més del que ja s'està fent–. Però quan hi ha gent que és capaç de sortir a robar i a cremar els cotxes, les botigues i les cases dels seus veïns, qui pot creure que necessiten gaires pretextos o que se'ls pot dissuadir amb polítiques bonhomioses? Una

societat que proporciona als seus malfactors tot el temps lliure del món i un bon passar a còpia de subsidis està condemnada al col·lapse, és a dir a això que ja estem començant a viure.

No ens en sortirem si no comencem eradicant la idea que hem vingut a aquest món a ser mantinguts pels altres, una idea subjacent d'altra banda en certs plantejaments –indignats– i en tot aquest paternalisme d'Estat que porta

els polítics a prometre abans que res que la seva administració ens pagarà alguna cosa, com si no fossin nostres els diners amb què juguen. I sobretot eradicant la impunitat. No pot ser que el miler de detinguts a Anglaterra tornin demà mateix a circular pels carrers que acaben de cremar, ni que ningú obtingui de les destrosses cap rendiment individual ni social. Hem d'adonar-nos que no hi ha delictes petits que no

val la pena perseguir, que amnistiar els delinqüents significa encoratjar-los a seguir el mal camí, que legalitzar una màfia com a associació cultural és fer el ridícul i pagar el beure. Quan per aquí parlem de perseguir els multireincidents deu ser perquè ja ens resignem a suportar els qui no han passat de reincidents.

Cal tornar a apujar el llistó del codi penal, perquè dir-ne falta d'un delictes i perdonar-lo no és altra cosa

que rifar-se de les víctimes. I cal sobretot guanyar la batalla intel·lectual contra aquest racisme invertit que vol comprendre i disculpar qualsevol comportament, per bàrbar que sigui, d'un oriünd del tercer món per raó de no se sap quina ancestral condició de víctima. Ja n'hi ha prou de remetre's a la història de l'imperi britànic per dir-li a un pobre ciutadà que anar amb por pels carrers és en el fons culpa seva.